

Jak správně vybrat preventivní program pro vaše žáky?

Často se na nás obracíte s otázkou, jak vybrat ten správný preventivní program, který skutečně pomůže vašim žákům. Výběr může být složitý, ale správná volba je klíčem k úspěchu. Přinášíme tedy přehledný návod, jak na to!

Krok 1: Zmapujte potřeby školy a žáků

Než začnete vybírat konkrétní program, je nezbytné zjistit, co vaše škola a žáci skutečně potřebují. Nabízíme několik tipů, jak na to:

- Diagnostika školního prostředí: Pomocí dotazníků, rozhovorů nebo pozorování můžete identifikovat problémové oblasti, jako jsou šikana, zhoršené vztahy ve třídách, zvýšené absence nebo užívání návykových látek.
- Zmapování rizikových faktorů: Zohledněte riziková místa ve škole či jejím okolí, sociokulturní prostředí žáků nebo snadnou dostupnost návykových látek.
- Zapojení pedagogů, žáků a rodičů: Učitelé, kteří tráví s dětmi nejvíce času, mají často cenné poznatky. Nezapomeňte zapojit také žáky a rodiče, aby měli možnost vyjádřit svůj pohled.
- Zohlednění věku žáků: Každá věková skupina má jiné potřeby. Podle Veroniky Pavlas Martanové lze specifika prevence rozdělit následovně:

o Předškolní děti (3–6 let): Zaměření na zdravé životní a sociální návyky.

o Mladší školní věk (6–12 let): Prevence zaměřená na informace o škodlivosti tabáku a alkoholu.

o Starší školní věk (12–15 let): Rozvoj sociálních dovedností, nácvik odmítání návykových látek, zvládání stresu a konfliktů.

o Mládež (15–18 let): Podpora protirizikových postojů, seznámení se s možnostmi řešení obtížných situací.

o Dospělí (18+): Poskytování informací o právní odpovědnosti a podpoře zdravých rozhodnutí.

Krok 2: Stanovte cíle prevence

Po zmapování potřeb si stanovte konkrétní a měřitelné cíle. Například:

- Snížit počet konfliktů ve třídě o 30 % během pololetí.
- Zvýšit povědomí žáků o rizicích kyberšikany prostřednictvím přednášek.
- Naučit žáky zvládat stres a frustraci.

Jasně definované cíle vám pomohou nejen při výběru programu, ale i při jeho následném hodnocení.

Krok 3: Kritéria pro výběr programu

Při hledání vhodného preventivního programu se zaměřte na následující aspekty:

- Odborná kvalita programu: Ověřte, zda je program certifikovaný či doporučovaný institucemi, jako je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Národní pedagogický institut nebo místní centra prevence.
- Témata programu: Vyberte program, který odpovídá aktuálním potřebám vašich žáků. Mezi oblíbená témata patří prevence šikany a kyberšikany, práce s emocemi, zvládání stresu nebo budování zdravých vztahů.
- Věková vhodnost: Ujistěte se, že obsah programu odpovídá věku a úrovni vyspělosti žáků.
- Interaktivita a zážitek: Moderní programy využívají metody zážitkové pedagogiky, jako jsou workshopy či nácvikové aktivity. Interaktivita zvyšuje zapojení žáků a efektivitu programu.
- Délka a forma programu: Dlouhodobé programy mají větší dopad než jednorázové akce. Zvažte, zda je program časově a organizačně vhodný.
- Reference a zpětná vazba: Zjistěte, jaké zkušenosti mají s programem jiné školy. Doporučení od kolegů může být velmi cenné.
- Nejste-li si jistí vhodností programu, obraťte se na metodika prevence v PPP.

Krok 4: Hodnocení efektivity

Kvalitní preventivní program by měl obsahovat jasný plán hodnocení. Zahrnuje:

- Získání zpětné vazby od žáků a pedagogů,
- Vyhodnocení dosažených cílů,
- Úpravy programu na základě výsledků.

Krok 5: Etická pravidla

Programy by měly respektovat individualitu a soukromí žáků, vyhýbat se metodám založeným na strachu a nevyvíjet na děti nepřiměřený tlak.

Výběr správného preventivního programu je klíčový pro úspěšnou prevenci rizikového chování. Pečlivě zvažte potřeby žáků, stanovte jasné cíle a zaměřte se na kvalitu, interaktivitu a dlouhodobost programu. Správná volba nejen předchází problémům, ale

také pomáhá žákům rozvíjet dovednosti, které využijí po celý život.

Zdroj: Archiv Jules a Jim, Daniela Sejpalová, odborná garantka [Newsletteru pro ŠMP](#)